

Emigracyjne Ministerstwo Kultury i Oświaty — Wydział Kult.-Ośw. SPK

Działalność Wydziału Kultury i Oświaty prowadzona była w oparciu o wytyczne programowe uchwalone na 8 zebraniu Rady Głównej według zasad ustalonych na III Walnym Zjeździe. Z prac nowego typu zapoczątkowano w okresie sprawozdawczym akcję informacyjną dotyczącą samokształcenia dorosłych oraz w dziale wydawnictw: opracowanie dla teatru dzieciennego.

Działalność biblioteczna.

Skomasowanie zapasów książkowych w magazynie w Domu Kombatanta zajęło dużą część programu pracy co do użycia czasu, wyraziło się również w odpowiednich wydatkach. Sprawozdanie kilkudziesięciu tysięcy książek, rozsegregowanie na działy i rozmieszczenie ich wymagało sporych kosztów, które były zwiększone znacznymi inwestycjami w magazynie, poczynając od budowania nowego pomieszczenia, instalacji, polek itp.

Zaopatrzenie magazynu w zakresie wydawanych książek lub przedrukowanych w czasie wojny wypadło pomysłnie dzięki przekazaniu, w myśl uchwały Rady Głównej z zapasów Centrali Handlowej: 40 tytułów beletrystycznych i książek poważniejszych. Do 1 kwietnia 1952 uzyskaliśmy z tego źródła 6.545 tomów. Z przekazu tego otrzymaliśmy parę tytułów zupełnie w naszych zapasach dotąd nie posiadanych; inne pozycje były już wyczerpane i w małej ilości egzemplarzy.

Wymiany książek między bibliotekami społecznymi stosuje się w dalszym ciągu. W roku 1951/52 przeprowadziliśmy wymiany z Polish Research Centre i Towarzystwem Uniwersytetu Robotniczego. Z Polish Research Centre uzyskaliśmy kilka tysięcy książek i broszur angielskich.

Zakupy składały się z kupna (okazyjnego) dla magazynu lub zakupu książek nowo wydanych. Zapoczątkowaliśmy wysyłanie do Zarządów Oddziałów egzemplarzy nowych książek, celem pomocy referentom oświatowym.

Wysyłka książek w r. 1951/52 do ośrodków SPK oraz organizacji współpracujących, szkół, szpitali itp. zamyka się cyfrą 8.598 tomów, w tym 8% podręczników szkolnych. Rozsyłkę do Kół na terenie Wielkiej Brytanii załatwia jak dotychczas sam Zarząd Oddziału. Organizacją czytelnictwa i sieci bibliotecznej prąduje Oddział Wielka Brytania, który również prowadzi racjonalną kontrolę i sprawozdawczość bibliotek.

Saldo wpływów za rok 1951/52 wynosi 9.493 tomów. Wysyłki i wpływy od lipca

1947 do 31 marca 1952 wynoszą tomów 278.392.

Fundusz biblioteczny (opłata 1 sh. od wysłanego tomu) wprowadzono w życie z dniem 1 grudnia 1951 r. Wpływy z funduszu księgowane są na specjalnym koncie.

Sprawy biblioteczne (metodyczne, instrukcyjne, informacyjne) były omawiane w paru okólnikach oświatowych Wydziału.

Działalność wydawniczo-instrukcyjna.

Działalność wydawnicza S. P. K. miała na celu, podobnie jak w latach ubiegłych, dostarczenie materiałów i instrukcji do pracy oświatowej i odczytowej, do organizowania obchodów narodowych i rocznic oraz sztuk polskich dla teatrów amatorskich. W okresie sprawozdawczym wydano i rozesłano 11 wydawnictw własnych oraz 3 w redakcji wspólnej z innymi organizacjami lub ośrodkami SPK — razem 14.

Pracę tę rozszerzono przez nabywanie opracowań innych organizacji społecznych i fachowych. Tego rodzaju publikacji nabyto i rozesłano 7. Razem rozesłano 21 wydawnictw.

Ogółem rozesłano wydawnictw w okresie sprawozdawczym do 28 krajów; własnych SPK — 5.513, innych — 999, razem — 6.512.

Wydawnictwa SPK oraz w redakcji wspólnej z innymi organizacjami.

Wydawnictwa odczytowe.

W dziale odczytów SPK kontynuowano opracowania dotyczące spraw krajowych i antykomunistycznych. Z zagadnień nowych wydano opracowanie o Ziemiach Odzyskanych i Niemczech powojennych. Odczytów wyda- no 6.

Wydawnictwa ogólnooświatowe.

Z początkiem roku szkolnego opracowano i wydano referat pt. „Informator Oświatowy”, podający wiadomości o możliwościach bezpośredniego i korespondencyjnego dokształcania się dorosłych i młodzieży w polskich społecznych szkołach średnich oraz na wyższych uczelniach, a także poruszający konieczność ich najszerzego organizowania w Oddziałach nauczania dzieci.

Opracowano i wydano wspólnie ze Szkołą Nauk Politycznych i Społecznych referat informujący o wprowadzonej przez SNPS możliwości nabywania i użytkowania poszczególnych skryptów Szkoły.

Referat z zakresu zagadnień czytelnictwa (w opracowaniu kol. Wępsięcia) nawiązywał aktualnie zagadnienia naszego stosunku do książki w Kraju.

„Marsz kombatantów” słowa W. Budzyńskiego, muzyka J. Markowskiego opracowano dla Zarządu Głównego, nakład Koła SPK Nr 11 (SW).

Wydawnictwo rocznicowe. Broszura SPK „Bitwa o Monte Cassino”, opr. J. Bielato-wicza, rozeszła się wyjątkowo

dobrze i szybko. Posłużyła w wielu krajach do zorganizowania obchodów. Niektóre z nich jak w Londynie, Chicago, Amsterdamie, Vancouver, Oslo, Sao-Paulo miały charakter poważnych manifestacji żołnierskich.

Teatr.

W okresie sprawozdawczym odbito drugie i trzecie wydanie sztuki N. Sądka „Kwatera nad Adriatykiem”, która wciąż grana jest na licznych scenach teatrów amatorskich SPK i innych organizacji.

Wydano również: N. Sądka „Markietanki”, komedię w 3 aktach; W. Budzyńskiego „Noć przeminęła...”, 3-aktową sztukę z życia w Kraju; obrazek sceniczny dla młodzieży i dzieci w opracowaniu H. Smoleńskiej pt. „Z biegiem Wisły”, oparty o folklor (śpiewy, tańce, stroje).

Wspólnie z polską YMCA, jako Nr 7 „Biblioteczki Teatralnej” wydano opracowanie W. Radulskiego: „Insce-nizacje wierszy i pieśni”.

Na ukończeniu jest praca Ireny Karpińskiej pt. „Strój ludowy na scenie” z planszami J. Czarneckiej - Bogdanowiczowej.

Rozpowszechnienie wydawnictw SPK.

Teatry amatorskie, organizacje społeczne, oświatowe a także naukowe, poza wysyłką gratisową korzystają z wydawnictw SPK bądź w formie prenumeraty, bądź zakupu poszczególnych wydawnictw. Kontakt z organiza-

cjami społecznymi na tle dostarczania materiałów oświatowych bardzo się zacieśnił i rozwinął w roku sprawozdawczym. SPK staje się pewnego rodzaju poradnią i składnicą oświatową dla wielu organizacji.

Według stanu obecnego obrót roczny wydawnictw można określić na 2.500 egz. przy dysponowaniu 12 tytułami. Wysyłka (gratisowa) tychże tytułów w roku sprawozdawczym wyniosła 4.127 egz.

Działalność instrukcyjno-organizacyjna.

Działalność ta prowadzona była przez: a) pomoc organizacyjną Zarządu Głównego w kursie pracowników oświatowych prowadzonych przez Polską YMCA, b) korespondencję, wydawanie okólników, prenumeratę pism oświatowych dla Oddziałów, informowanie i artykuły w prasie kombatantkiej o sprawach oświatowych oraz pomoce bezpośrednie dla Oddziałów.

Korespondencyjny kurs pracowników oświatowych zakończony został według programu w lutym br. Ukończyło go 11 członków SPK z wynikami dobrymi i bardzo dobrymi.

Wydano 8 okólników oświatowych w sprawach: prac bieżących, nauczania dzieci i młodzieży, bibliotecznych, materiałów oświatowych, odczytowych i teatralnych, kształcenia i samokształcenia dorosłych, przygotowania obchodu 3 Maja i przeprowadzenia zbiórki na szkodnictwo, rocznicy bitwy pod Monte Cassino.

Zarząd Główny prenumerował, jak i w latach poprzednich, „Poradnik Kulturalno-Oświatowy” dla Oddziałów w ilości 116 egz.

W zakresie informacji o sprawach oświatowych i wychowawczych wysyłano Oddziałom dla wszystkich Kół: pisma dla młodzieży (sporadycznie), katalogi płyt polskich i źródła ich nabycia, prospekt o foteoteatrze, katalog księgarski Centrali Handlowej, ulotki o ogłoszeniu przedpłaty na wydanie książek. Kilka Oddziałów zaopatrzone w pomoce świetlne oraz nabyte płyty, nuty itp.

Z inicjatywy Oddziału Irlandia zorganizowano wspólnie z Wydziałem Organizacyjnym akcję odczytową profesora A. Żółtowskiego w Irlandii. Prof. Żółtowski, który podjął się ofiarnie i bezinteresownie tej akcji, wygłosił 7 odczytów dla Polaków, a także sfer naukowych irlandzkich w Corku, Galway i Dublinie. Tematy: „Rola kulturalna Polski w Europie środkowo-wschodniej” i „Katolicyzm w historii Polski i w chwili obecnej”.

Rada Główna SPK

Doroczne posiedzenie Rady Głównej SPK odbyło się w dniach 25, 26 i 27 lipca w Londynie. Obrady poprzedziła Msza św. w Brompton Oratory. Następnie Rada oraz prezesi i przedstawiciele Oddziałów udali się do Domu Kombatanta, gdzie toczyły się obrady.

Przewodniczył prezes Rady, kol. p. Karol Ziemiński.

Zarząd Główny przygotował i rozesłał do wiadomości poszczególnych Oddziałów obszernie sprawozdanie, przytoczone również w dużych fragmentach w „Polsce Walczącej”. Sprawozdanie to uzupełnił prezes Zarządu Głównego, kol. T. Drwęski oraz sekretarz Rady, kol. Z. Stermiński.

Następnie składali sprawozdania z działalności Oddziałów ich delegaci, a mianowicie: kol. Łapczyński z Belgii, kol. A. Sas Korczyński z Francji, kol. S. Werner z Holandii, kol. Z. Gergovich z Irlandii, kol. W. Zahorski z Włoch, kol. dr T. Zgaiński ze strefy amerykańskiej Niemiec, kol. dr inż. J. Zawaliec Mcwiński z brytyjskiej strefy Niemiec, kol. J. Orlikowski z Norwegii,

kol. p. Iwanowski ze Szwecji, kol. Kwapiński ze Szwajcarii oraz kol. J. Płazak z Wielkiej Brytanii.

Sprawozdania w formie listów nadesłały również Od-

działy: Argentyna i Kanada.

W chwili oddawania numeru pod prasę obrady trwały. Dokładne sprawozdanie z Rady zamieścimy w następnym numerze.

Polska kolonia w Eidsen

W miejscowości belgijskiej Eidsen znajduje się kopalnia węgla, zatrudniająca parę tysięcy robotników, wśród których trzecią grupę pod względem liczebności stanowią Polacy (po Flamandach i Włochach). Eidsen to szeroko rozrzucone osiedle

górnicze, dwu-rodzinne domy, tonące w drzewach i ogrodach, centrum handlowe — „Cite”, oraz centrum duchowe — monumentalny kościół, gmachy szkół, sala „Casino”, gdzie odbywają się różne polskie uroczystości. Sala jest (Dokończenie na str. 2)

NASTĘPNY NUMER „POLSKA WALCZĄCEJ” UKAŻE SIĘ Z DATĄ 10-17 SIERPNIA JAKO PODWÓJNY I BĘDZIE LICZYŁ 4 STRONY DRUKU.

W NUMERZE TYM OPRÓCZ DOKŁADNEGO SPRAWOZDANIA I SPRAWOZDAN POSZCZEGÓLNYCH ODDZIAŁÓW ZNAJDĄ CZYTELNICZY ARTYKUŁY ZWIĄZANE ZE ŚWIĘTEM ŻOŁNIERZA I ROCZNICĄ POWSTANIA WARSZAWSKIEGO.

NUMER TEN POLECAMY SZCZEGÓLNEJ UWADZE KÓŁ JAKO PROPAGANDOWY.

